

28 Temmuz 2020

5651 SAYILI KANUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ

5651 sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanun'da (**5651 sayılı Kanun**) Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi, (**Teklif**) Türkiye Büyük Millet Meclisi (**Meclis**) Genel Kurulu'nda görüşülmek üzere 24 Temmuz 2020 tarihinde Meclis Adalet Komisyonu tarafından kabul edilmiştir. Teklif, Meclis Genel Kurulu'nda görüşülmesi ve kabul edilmesi ardından Cumhurbaşkanı'na sunulacak ve Cumhurbaşkanı tarafından onaylanması ile birlikte 15 gün içerisinde Resmi Gazete'de yayımlanıp yürürlüğe girecektir.

Teklif ile birlikte, sosyal medya platformlarına yönelik "sosyal ağ sağlayıcı" kavramı mevzuatta ilk defa tanımlanmış olup sosyal ağ sağlayıcılar için esaslı yükümlülükler düzenlenmiş olacaktır. Buna ek olarak, Teklif'te **(i)** muhatabın yurt dışında bulunması halinde tebligat, **(ii)** yer sağlayıcıların idari para cezası alt ve üst sınırının arttırılması, **(iii)** kişilik hakkı ihlal edilenlerin unutulma hakkı ve **(iv)** erişimin engellenmesine seçenek olarak "içeriğin çıkarılması" ibaresinin belirli maddelere eklenmesi olmak üzere başka konularda önemli değişiklikler de söz konusudur.

Bu bağlamda, Teklif'in hüküm altına aldığı değişiklikler aşağıdaki gibidir.

1. Sosyal Ağ Sağlayıcı Kavramı

Sosyal ağ sağlayıcı, Teklif'te "*Sosyal etkileşim amacıyla kullanıcıların internet ortamında metin, görüntü, ses, konum gibi içerikleri oluşturmalarına, görüntülemelerine veya paylaşımlarına imkân sağlayan gerçek ve tüzel kişiler*" olarak tanımlanmıştır.

Tanım ile birlikte 5651 sayılı Kanun'da düzenlenen içerik sağlayıcı, yer sağlayıcı, erişim sağlayıcı ve toplu hizmet sağlayıcı kavramlarına yeni bir kavram daha eklenecektir. Bu kapsamda, öncesinde yer sağlayıcılık veya duruma göre içerik sağlayıcılık sıfatını haiz sosyal medya platformları Teklif'te önerilen değişikliklerle birlikte ek bir sığata daha sahip olacaktır. Başka deyişle bir sosyal medya platformunun, sosyal ağ sağlayıcı kavramına dâhil olması, yer sağlayıcılara veya içerik sağlayıcılara özgü yükümlülüklerinin sona erdiği anlamına gelmeyecek olup; Teklif uyarınca hem sosyal ağ sağlayıcı hem de yer veya içerik sağlayıcı kavramlarına dâhil olan hizmet sağlayıcılar, her iki başlık altında var olan sorumluluk ve yükümlülüklerini yerine getirmeye devam edeceklerdir.

2. Sosyal Ağ Sağlayıcıların Yükümlülükleri**a. Türkiye'de temsilci bulundurma ve bildirim yükümlülüğü**

Teklif kapsamında Türkiye'den günlük erişimi bir milyondan fazla olan yurt dışı kaynaklı sosyal ağ sağlayıcılar, yükümlülüklerin yerine getirilmesinin temini için en az bir gerçek veya tüzel kişiyi Türkiye'de temsilci olarak belirleyecektir. Temsilcinin gerçek kişi olması halinde Türk vatandaşı olması zorunludur.

Türkiye'de temsilci bulundurma yükümlülüğünün amacının, sosyal ağ kullanıcılarının veya kamu kurumlarının, sosyal ağ sağlayıcıya bildirimlerinde veya iletişimlerinde yaşanan zorlukların aşılması için bir "muhatablık ilişkisi" kurulması olduğu belirtilmiştir. Bu amaç doğrultusunda, sosyal ağ sağlayıcı tarafından belirlenecek muhatap, bir başka deyişle temsilci, kişiler tarafından yapılacak başvuruları cevaplandıracak, yetkili makamlarca gönderilecek tebligat, bildirim veya talepleri alıp gereğini yapacaktır.

Sosyal ağ sağlayıcı, belirlediği temsilcisinin kimlik ve iletişim bilgilerini BTK'ya bildirmekle yükümlüdür. Sosyal ağ sağlayıcı internet sitesinde ise temsilcisinin iletişim bilgilerine kullanıcıların kolaylıkla ulaşabileceği şekilde yer vermelidir.

Teklif uyarınca, temsilci belirlemeye ilişkin BTK tarafından yapılan bildirimle rağmen, sosyal ağ sağlayıcısının temsilci belirlemediği durumda; iki aşamalı idari para cezası, devamında reklam yasağı ve iki aşamalı internet trafiği bant genişliğinin daraltılması olmak üzere toplamda beş aşamalı bir yaptırım süreci öngörmektedir. Yaptırım süreci kapsamında; BTK'nin bildiriminden itibaren (i) otuz gün içinde yükümlülük yerine getirilmez ise on milyon Türk Lirası idari para cezası, (ii) ilk idari para cezasının tebliğinden itibaren 30 gün içinde yükümlülük hala yerine getirilmez ise otuz milyon Türk Lirası daha ek idari para cezası verilir. İkinci idari para cezasının tebliğinden otuz gün içinde ihlalin devam etmesi halinde BTK Başkanı tarafından Türkiye'de mukim vergi mükellefi olan gerçek ve tüzel kişilerin ihlalde bulunan sosyal ağ sağlayıcısına yeni reklam vermesi yasaklanır. Reklam yasağı kararından itibaren üç ay içinde yükümlülük yerine getirilmez ise BTK Başkanı'nın sulh ceza hâkimliğine başvurusu üzerine ilk aşamada %50 ve sulh ceza hâkimliği kararından itibaren ikinci aşamada, en fazla %90'a kadar sosyal ağ sağlayıcısının internet trafiği bant genişliği daraltılabilecektir.

b. Kişilerin başvurularına 48 saat içinde cevap verme yükümlülüğü

Teklif'e göre, Türkiye'den günlük erişimi bir milyondan fazla olan yurt içi ve yurt dışı kaynaklı sosyal ağ sağlayıcılar, 5651 sayılı Kanun'un 9. maddesi kapsamında kişilik hakları ihlali ve 9/A maddesi kapsamında özel hayatın gizliliğinin ihlali durumunda, kişiler tarafından yapılacak başvuruları en geç 48 saat içinde olumlu veya olumsuz olarak cevaplamakla yükümlüdür. Sosyal ağ sağlayıcısının bu talebe cevabı olumsuz ise gerekçesini de başvuru sahibine sunmakla yükümlüdür. Bu kapsamda yükümlülüğünü ihlal eden sosyal ağ sağlayıcıya BTK Başkanı tarafından beş milyon Türk Lirası idari para cezası verilebilecektir.

c. Veri lokalizasyonu yükümlülüğü

Teklif kapsamında Türkiye'den günlük erişimi bir milyondan fazla olan yurt içi ve yurt dışı kaynaklı sosyal ağ sağlayıcılar, Türkiye'deki kullanıcıların verilerini Türkiye'de barındırma yönünde gerekli tedbirleri almakla yükümlü kılınmıştır. İlgili geçiş sürecinin ne şekilde olacağı belirsiz olup; gerekli tedbirlere ilişkin detayların ne şekilde olacağı bilinmemektedir.

d. Raporlama yükümlülüğü

Türkiye'den günlük erişimi bir milyondan fazla olan yurt içi ve yurt dışı kaynaklı sosyal ağ sağlayıcı, BTK'ya altı ayda bir rapor sunmakla yükümlüdür. Bu rapor, içeriğin çıkarılması ve erişimin engellenmesi kararlarına ve kişilik hakları ihlali ve özel hayatın gizliliği ihlali kapsamında kişilerin başvurularına ilişkin istatistiksel ve kategorik bilgileri içerecektir. Ayrıca raporun başvurulara ilişkin olan kısmı kişisel verilerden arındırılıp sosyal ağ sağlayıcısının kendi internet sitesinde de yayımlanır.

e. Sosyal ağ sağlayıcının hukuki sorumluluğu

Teklif'e göre, hukuka aykırılığı hâkim veya mahkeme kararı ile tespit edilen içeriğin sosyal ağ sağlayıcıya bildirilmesine rağmen; 24 saat içinde içeriğin kaldırılmadığı veya erişimin engellenmediği durumda sosyal ağ sağlayıcı, doğan zararları tazmin etmekle yükümlü olup bu zararlara ilişkin içerik sağlayıcısının sorumluluğuna gidilmesi veya içerik sağlayıcıya dava açılması şartı aranmamaktadır. İlgili düzenleme, sosyal ağ sağlayıcı kavramı her ne kadar özel nitelikli bir yer sağlayıcı olarak kategorize edilebiliyor olsa da hukuki sorumluluk ve tazminat yükümlülüğü noktasında yer sağlayıcı kavramından farklılaştığını gösteren noktalardan biridir.

3. Muhatabın Yurt Dışında Bulunması Halinde Tebligat

5651 sayılı Kanun kapsamında yer alan sùjelerin çoğunun yurt dışında bulunması ve faaliyetlerinin dijital ortamda yürütölmesi sebebiyle, verilen idari para cezalarının tebliğı için, muhatabın yurt dışında bulunduğı hallerde idari para cezalarının tebliğı için özel bir usulde bildirim yolu açılmış olacaktır. Bu değışiklik ile birlikte, idari para cezaları, muhatabın yurt dışında bulunması halinde BTK tarafından doğrudan muhataba elektronik posta veya diğér iletişim araçları ile tebliğ edilebilecektir. Bu bildirim Tebligat Kanunu'na göre yapılan tebligat hükmünde olup bildirimin yapıldığı tarihi izleyen beşinci günün sonunda tebligat geçerli olarak yapılmış sayılacaktır. Böylelikle, yurtdışı merkezli sùjeler için elektronik tebligat yöntemi benimsenmiş olup; idari para cezalarının yurt dışına tebliğı ve yaptırımların uygulanabilirliğı kolaylaşmış olacaktır. İlgili hüküm, sadece sosyal ağı sağılayıcılar değıl; 5651 sayılı Kanun'da düzenlenen sùjelerin tamamı için geçerli olacaktır.

4. Unutulma Hakkı

Teklif uyarınca, kişilik hakkı ihlal edilen kişi, mahkemeye başvurarak ihlal eden internet siteleri ile isminin ilişkilendirilmesinin engellenmesini talep edebilecektir. Bu kapsamda mahkeme, hangi arama motorlarına ilişkilendirmeyi engelleme konusunda bildirim yapılacağını da karar verebilir. İlgili düzenleme, yurtdışında birçok içtihatla dayanak edilen; ülkemizde de son zamanlarda Yargıtay'ın dikkat çektiğı "unutulma hakkına" ilişkin esaslı bir düzenlemedir.

5. Geçiş Süreci

Teklif yalnızca cevap verme yükümlölüğü ve raporlama yükümlölüğüne ilişkin geçiş sürecini ve süreleri belirlemiştir. Bu kapsamda, sosyal ağı sağılayıcılar, kişilerin başvurularına en geç 48 saat içinde cevap verme yükümlölüklerini yerine getirmek için çalışmalarını 3 ay içinde tamamlayacak ve raporlama yükümlölüğü kapsamında ilk raporlarını 2021 Ocak ayında BTK'ya bildirip internet sitelerinden yayımlayacaklardır.

Sonuç

Teklif ile birlikte, yeni bir kavram olarak sosyal ağı sağılayıcı mevzuata kazandırılmış olup; Teklif'in kanunlaşması ile sosyal medya platformlarının faaliyetlerini daha şeffaf yürütmesini sağılamak amaçlanmaktadır. Böylece, sosyal ağı sağılayıcılar ile kamu kurumları arasında işbirliğı sağılanması konusunda daha aktif ve etkili bir irtibatın ve yaptırımların uygulanabilirliğinin artması da amaçlanmaktadır. Önemle belirtmek gerekir ki; temsilci atanmasının zorunlu kılınması ve kişilerin bireysel olarak içerik kaldırma taleplerinin cevaplandırılması yükümlölüğünün "uyar-kaldır" metodunu genel bir kural haline getirdiğı söylenebilir. Son olarak, sosyal ağı sağılayıcıların hukuki sorumluluk altına alınmış olması ve tazminat yükümlölüğü de sosyal ağı sağılayıcıları yer sağılayıcılardan ayıran esaslı bir yükümlölük olarak ortaya çıkacaktır.

Bu metin, yalnızca bilgi vermek amacıyla hazırlanmış olup; "hukuki görüş" olarak nitelendirilemez. Dolayısıyla, bu metinde verilen bilgiler her durum için farklılık gösterebilir ve Gökçe Avukatlık Ortaklığı bu konuda herhangi bir sorumluluk kabul etmez.